

Jaarprogramma 2014

Handhaving REACH en CLP

Colofon

Samenwerkingsverband Handhaving REACH en CLP

Postbus.HandhavingREACHenEU-GHS@ilent.nl

Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)

Postbus 16191, 2500 BD Den Haag

088 489 00 00

www.ilent.nl

Inspectie SZW

Postbus 90801, 2509 LV Den Haag

0800 51 51

www.inspectieszw.nl

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA)

Postbus 43006, 3540 AA Utrecht

088 223 33 33

www.vwa.nl

Maart 2014

Inhoud

	Inleiding	5
1	Uitgangspunten Jaarprogramma Handhaving REACH en CLP	7
2	Handhaving van REACH-CLP in 2014	10

Inleiding

De Europese regelgeving REACH¹ en CLP² beoogt een veilig gebruik van chemische stoffen tijdens productie, import, handel en gebruik.

In 2007 is een samenwerkingsverband (Regiepunt Handhaving REACH) opgezet tussen de toenmalige Arbeidsinspectie, Voedsel- en Warenautoriteit en VROM-Inspectie voor de uitvoering van de handhaving van REACH.

Per 1 januari 2012 heten deze diensten respectievelijk Inspectie SZW, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). In 2009 is deze samenwerking uitgebreid met de handhaving van CLP.

Voor 2011 heeft het Samenwerkingsverband Handhaving REACH en CLP (SHRC) een handhavingsprogramma 2011 opgesteld voor de drie Inspecties. Voor 2012 heeft het SHRC een Meerjarenprogramma (handhaving) REACH en CLP 2012-2016 opgesteld.

Omdat een voldoende concreet handhavingsprogramma REACH en CLP alleen op jaarbasis mogelijk bleek, wordt voor 2014 (en latere jaren) niet meer gewerkt met een gezamenlijk Meerjarenprogramma, maar met een Jaarprogramma voor de handhaving van REACH en CLP.

In dit Jaarprogramma zijn tevens de REACH- en CLP-activiteiten van Staatstoezicht op de Mijnen en Douane opgenomen.

Het Jaarprogramma biedt de betrokken inspectiediensten, maar ook de branches van ondertoezichtstaanden, inzicht in de controleactiviteiten waarmee ze te maken krijgen. Hierdoor is het mogelijk verschillende activiteiten op elkaar af te stemmen.

Het programma benoemt aantallen geplande inspecties in plaats van inzet. Hierdoor zijn de doelen goed afrekenbaar en kunnen de diensten zelf bepalen met hoeveel inzet die outputdoelen geleverd worden.

Dit programma beschrijft geen gezamenlijke handhaving- of sanctiestrategie. Deze zijn namelijk al ontwikkeld. Op de site <http://stoffen-info.nl> zijn de artikelen van de REACH- en CLP-verordening te vinden waarvan overtreding als 'ernstig' wordt beschouwd en waartegen strafrechtelijk en/of bestuursrechtelijk wordt opgetreden. De overige overtredingen worden door middel van bestuurlijk toezicht of bestuursrechtelijke handhaving aangepakt.

In dit programma wordt op basis een aantal criteria de prioritaire doelgroepen, branches en ketens benoemd. Dit zijn:

---

¹ Registratie, Evaluatie, Autorisatie (en restrictie) van Chemische Stoffen. Verordening (EG) Nr. 1907/2006 van het Europees parlement en de Raad van 18 december 2006 inzake de registratie en beoordeling van en de autorisatie en beperkingen ten aanzien van chemische stoffen (REACH), tot oprichting van een Europees Agentschap voor chemische stoffen, houdende wijziging van Richtlijn 1999/45/EG en houdende intrekking van Verordening (EEG) nr. 793/93 van de Raad en Verordening (EG) nr. 1488/94 van de Commissie alsmede Richtlijn 76/769/EEG van de Raad en de Richtlijnen 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG en 2000/21/EG van de Commissie (*Publicatieblad van de Europese Unie L136, van 29 mei 2007*).

² Classification, Labelling and Packaging. Verordening (EG) Nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 betreffende de indeling, et kettering en verpakking van stoffen en mengsels tot wijziging en intrekking van de Richtl jnen 67/548/EEG en 1999/45/EG en tot w jziging van Verordening (EG) nr. 1907/2006.

- risico's van stofgroepen;
- nalevingsrisico's van doelgroepen;
- Europese prioriteiten zoals bepaald in het Forum;
- beleidsprioriteiten van de vier betrokken departementen (I&M, SZW, VWS, EZ).

Vanuit de eigen rollen, bevoegdheden en prioriteiten bepalen de deelnemende handhavingspartners gezamenlijk welke activiteiten worden uitgevoerd: welke doelgroep wanneer wordt geïnspecteerd, door wie en met welke interventie (voor zover niet reeds bepaald op basis van de gezamenlijke handhavingstrategie).

De primaire aandacht gaat uit naar slecht nalevende doelgroepen. Met de goede presteerders worden afspraken gemaakt over horizontaal toezicht of convenanten. Daarmee benutten de deelnemers van het Samenwerkingsverband (SHRC) een breed palet van interventie maatregelen ten behoeve van een goede naleving en een efficiënte inzet van eigen mensen en middelen.

1 Uitgangspunten Jaarprogramma Handhaving REACH en CLP

Rol en verantwoordelijkheden

Het SHRC heeft als taak het bevorderen van de onderliggende afstemming, de eenduidigheid in toezicht en de vereenvoudiging ervan. De bevoegdheden van het SHRC zijn het vaststellen en bijstellen van de handhavingstrategie en een handhavingsprogramma en het vastleggen van afspraken voor de gezamenlijke handhaving.

Handhavingstrategie REACH

Het toezicht op de naleving van de REACH-regelgeving richt zich primair op:

- de (pre-)registratie van stoffen;
- het doorgeven van de juiste informatie in de leveringsketen voor stoffen, mengsels en voorwerpen;
- beperkende maatregelen (overeenkomstig Annex XVII van REACH) en autorisatie van geregistreerde stoffen.

Handhavingstrategie CLP

Het toezicht op de naleving van de CLP-regelgeving richt zich primair op:

- deugdelijke etikettering van stoffen en mengsels;
- deugdelijke verpakking van stoffen en mengsels.

Goede naleving vooraan in de keten draagt in belangrijke mate bij aan de naleving verderop in de keten. Daarom wordt in eerste instantie de focus gelegd op fabrikanten, importeurs en distributeurs van stoffen.

Rollen inspectiediensten

Zowel Inspectie SZW, NVWA, SodM, Douane als ILT hebben toezichtsbevoegdheden op basis van titel 9.1-9.4 van de Wet milieubeheer. Toch legt elke inspectie vanuit de eigen doelstellingen eigen accenten en let tevens op departement-eigen regelgeving.

Zo ziet de Inspectie SZW toe op de bescherming van werknemers tegen nadelige effecten van gevaarlijke stoffen.

Bedrijven moeten bepalen met welke gevaarlijke stoffen er wordt gewerkt, in welke mate werknemers daar aan worden blootgesteld, welke gezondheidsrisico's men daardoor loopt en welke beschermingsmaatregelen nodig zijn. Vooral de lange termijn effecten (bijvoorbeeld carcinogene effecten) zijn vaak niet bekend. De Inspectie SZW controleert vooral bij de doelgroep eindgebruikers van stoffen/mengsels.

De NVWA werkt via bedrijfsgericht toezicht (zoals systeeminspecties en bedrijfsgericht producttoezicht) en productgericht toezicht (zoals marktverkenning en monitoring) aan de zorg voor de veiligheid van consumentenproducten. Daartoe let de NVWA ook op een juiste etikettering en verpakking van de consumentenartikelen waarin gevaarlijke stoffen en mengsels zijn verwerkt (CLP).

De ILT toetst of de gevaarlijke stoffen en mengsels (correct) zijn geregistreerd en geautoriseerd door de producenten en importeurs en of informatie over de gevaarsaspecten van stoffen en mengsels goed aangegeven worden en doorgegeven in de keten.

Naast de REACH- en CLP-verplichtingen controleert ILT ook op de naleving van de EU-verordening over export (en import) van gevaarlijke stoffen naar (of vanuit) niet-EU-landen (Verordening inzake voorafgaande geïnformeerde toestemming, *Prior Informed Consent* of PIC).

Voor hun inspectieactiviteiten richten zowel NVWA als ILT zich integraal (REACH en CLP) op de keten producent/importeur/distributeur van stoffen, mengsels en voorwerpen. Het onderscheid tussen beide diensten zit er in, dat de NVWA (voornamelijk) let op consumentenproducten en de ILT op professionele (eind)producten.

Informatiepositie inspectiediensten

Onjuistheden bij indeling en etikettering van stoffen en mengsels aan het begin van de keten hebben consequenties voor indeling en etikettering van de mengsels en voorwerpen die verder in de keten geproduceerd worden. Dit kan op optreden in gevallen waarbij bedrijven zowel producent als eindgebruiker zijn. Bij eventueel aangetroffen onjuistheden hebben inspectiediensten een gezamenlijke verantwoordelijkheid in het doorgeven van informatie. Vanuit deze informatiepositie geven de inspectiediensten tenminste signalen aan elkaar door. In het uiterste geval treden inspectiediensten voor elkaar op. Daarover maken de inspectiediensten afspraken, zo nodig per doelgroep of project.

Samenwerking met Staatstoezicht op de Mijnen

Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) houdt namens Inspectie SZW en ILT op basis van een samenwerkingsovereenkomst toezicht op de naleving van de REACH- en CLP-regelgeving door mijnbedrijven.

Bij controles op specifieke locaties voor olie- en gaswinning neemt SodM de naleving van de REACH- en CLP-regelgeving mee. In de termen van de REACH-regelgeving gaat het vaak om eindgebruikers van stoffen en mengsels.

Samenwerking met Douane

Zowel ILT als NVWA heeft een samenwerkingsovereenkomst met de Douane. De Douane vervult een informatiepositie bij import en export van REACH- en CLP gerelateerde stoffen. Hiervan maakt het SHRC gebruik. Verder vervult de Douane een controlerol bij Annex XVII-onderwerpen (verboden stoffen, zoals cadmium). Mogelijk gaat de Douane de controle op grond van de registratieverplichting in de toekomst uitvoeren.

Afstemming andere projecten

Er is een mogelijkheid tot synergie bij de handhaving van verschillende onderwerpen (onder meer biociden, cosmetica, diervoeders en transport van stoffen, mengsels en voorwerpen). Daarom combineren de inspectiediensten – waar mogelijk – bedrijfsbezoeken.

Nieuwe ontwikkelingen in toezicht

De ontwikkelingen bij systeemgerichte, bedrijfsgerichte inspecties en informatiegestuurde handhaving worden gevolgd en zo mogelijk toegepast in de uitvoering.

2 Handhaving van REACH-CLP in 2014

De Europese regelgeving REACH en CLP beoogt een veilig gebruik van chemische stoffen tijdens productie, import, handel en gebruik. Bij de REACH-regelgeving zijn vooral de volgende hoofdonderwerpen van belang:

- De **registratieplicht** van de gevaarlijke eigenschappen van alle stoffen die op de markt komen door producenten en importeurs (behalve expliciet beschreven uitzonderingen) bij het Europese Chemicaliën Agentschap (ECHA).
- De **informatieplicht** over de gevaarlijke eigenschappen van alle stoffen die op de markt komen (behalve expliciet beschreven uitzonderingen) aan afnemers van die stof, zodat deze de benodigde maatregelen kan nemen voor het veilig omgaan met de gevaarlijke stoffen. De Veiligheidsinformatiebladen vormen hierbij het instrument voor het doorgeven van de gegevens over de gevaarsaspecten van de stof of het mengsel.
- De **verbodsbepalingen en gebruiksbepalingen** die gelden voor een aantal stoffen op grond van Annex XVII van REACH of op grond van een autorisatiebepaling.
- De meldings- en informatieverplichtingen voor ernstige **zorgstoffen in voorwerpen** zoals opgenomen in de Kandidaatslijst .

Bij de CLP-regelgeving zijn vooral de volgende hoofdonderwerpen van belang:

- Indeling in **gevaarsklassen** van stoffen en mengsels
- **Etikettering** van de stoffen en mengsels
- **Verpakken** van stoffen en mengsels.

NB Voor (huishoud)chemicaliën bestemd voor consumenten gelden extra verpakkingsverplichtingen.

Bij de hieronder genoemde controles worden deze hoofdonderwerpen van de CLP-regelgeving indien relevant meegenomen.

De professionele eindgebruiker van stoffen moet vervolgens **veilig werken met gevaarlijke stoffen**. Daartoe moet hij weten met welke gevaarlijke stoffen gewerkt wordt, wat de risico's zijn en of er voldoende maatregelen zijn genomen om die risico's voldoende te beheersen. Op basis van de REACH- en CLP-regelgeving krijgt de eindgebruiker de gegevens van de leverancier van de stoffen.

Hierna staat hoe de regelgeving rond chemische stoffen in 2014 wordt gehandhaafd en wat de prioriteiten daarbij zijn.

Registratieplicht

In de afgelopen paar jaar heeft de handhaving van de registratieplicht zich vooral gericht op de producenten van stoffen. Nu dat goed in beeld is, verlegt de focus in 2014 zich naar de registratieplicht bij importeurs van stoffen (alsmede de zogenaamde Alleen Vertegenwoordigers) om ook daarvan een goed beeld van de naleving te krijgen. Dit zal gebeuren in het kader van het Europese REACH-samenwerkingsproject REF3, 2^e fase, van het FORUM van Europese handhavers van REACH en CLP.

Informatieplicht

In de hele keten van productie naar eindgebruiker van stoffen moet de leverancier van een stof de gevaarlijke eigenschappen bekend maken bij de afnemers. Omdat

er zo veel stoffen zijn, moeten de inspecties bepalen op welke stoffen of stofgroepen zij zich moeten richten. Om deze keuze goed te kunnen onderbouwen, heeft het RIVM in opdracht van de ILT een Risico-Inventarisatie Gevaarlijke Stoffen (RI-GS) ontwikkeld.

Met de Risico-Inventarisatie en de Stoffendatabase selecteren de inspecties stofgroepen die het meest risicovol zijn en de branches die deze stofgroepen waarschijnlijk gebruiken.

Daarmee kunnen zij ook inspectieprojecten voor ketens programmeren. Zo is in 2013 een ketenproject voor oplosmiddelen uitgevoerd .

In 2014 is een ketenproject voor impregneermiddelen geprogrammeerd. In dit project staan de groothandels centraal. Via producenten en importeurs worden de groothandels gelokaliseerd en gecontroleerd.

Als bij een bedrijf overtredingen worden geconstateerd, onderzoeken de inspectiediensten of er een oorzaak is aan te wijzen eerder in de keten.

Aan groothandels met een goede naleving worden gegevens van enkele klanten gevraagd, die de Inspectie SZW in het najaar van 2014 gebruikt om te controleren of de stofinformatie daadwerkelijk leidt tot de correcte beschermende maatregelen voor werknemers.

Verbodsbepalingen en gebruiksbepalingen

De verbodsbepalingen en gebruiksbepalingen gelden voor de meest risicovolle stoffen. In Annex XVII van de REACH-verordening zijn ruim 60 stoffen/stofgroepen verboden of beperkt. Van een aantal is het aannemelijk dat deze al lang niet meer gebruikt worden, een aantal andere zijn de afgelopen jaren al gecontroleerd.

Voor 2014 zijn controles van de volgende stoffen/stofgroepen voorzien:

- Dichloormethaan als verfabijtmiddel, vanwege signalen dat het verbod slecht wordt nageleefd.
- MDA. Vanaf 21 augustus 2014 geldt voor de stof MDA een autorisatieverplichting: geen productie of gebruik zonder autorisatie. In Nederland heeft geen enkel bedrijf een autorisatie om MDA te produceren of te gebruiken, waardoor deze stof in Nederland verboden is. Nagegaan zal worden, of dit verbod goed wordt nageleefd.

Verplichtingen voor stoffen in voorwerpen

Voor SVHC-stoffen geldt de verplichting om informatie over de aanwezigheid van deze stof (boven 0,1 %) in voorwerpen door te geven aan de afnemer (en op verzoek ook aan consumenten).

Tevens geldt een meldingsplicht bij een productie of import van meer dan 1 ton van een SVHC-stof per producent/importeur per jaar.

- In 2014 zal NVWA bij bedrijfsgerichttoezicht circa 200 inspecties uitvoeren, waarbij o.a. gecontroleerd wordt op de verplichtingen voor stoffen in voorwerpen en gebruiksbepalingen.

Voorschriften voor etikettering en verpakking

Voor chemicaliën voor consumentgebruik gelden, naar gelang de indeling van het mengsel, additionele verpakkingsvoorschriften, zoals kinderveilige sluiting en voelbare gevaaraanduiding.

- In 2014 zal er door de NVWA een marktverkenning worden uitgevoerd van huishoudchemicaliën die ingedeeld zijn als corrosief/bijtend en toxisch. Na de marktverkenning wordt een aantal formuleerders geselecteerd voor vervolgininspecties.

Veilig werken met gevaarlijke stoffen

Inspectie SZW controleert in 2014 bij 200 eindgebruikers van producten met oplosmiddelen en impregneermiddelen of de informatie over deze stoffen (uit het veilig-

heidsinformatieblad, VIB) wordt gebruikt voor de juiste beschermingsmaatregelen. Deze inspecties worden uitgevoerd in het kader van het ketenproject dat in 2013 door ILT is gestart. De inspecties, uitgevoerd door Inspectie SZW, zijn een vervolgactie van de inspecties van ILT en NVWA bij fabrikanten, distributeurs en leveranciers van oplosmiddelen en impregneermiddelen. Inspectie SZW zal specifiek aan het eind van de keten (bij de professionele eindgebruikers) controleren of de juiste VIB's door de leveranciers zijn aangeleverd en of de informatie uit de VIB's wordt gebruikt in het kader van arbeidsomstandigheden.

Daarnaast wordt in de sectoren aardolie, chemie, farmacie, kunststof en rubber, alsmede metaal, bouw, schoonmaak, hout-, timmer- en meubelindustrie, industriële reiniging en autoschadeherstel in 2014 door Inspectie SZW geïnspecteerd op het voorkomen van (langdurige) blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Afhankelijk van de sector richten de controles zich op inventarisatie van stoffen, beoordeling van blootstelling aan stoffen of het nemen van beschermingsmaatregelen.

Naast het uitvoeren van inspecties besteedt Inspectie SZW in 2014 ook aandacht aan:

- Communicatie ter bevordering van het gebruik van VIB's in arbobeleid, voorlichting aan werknemers en het nemen van beschermingsmaatregelen bij het werken met gevaarlijke stoffen;
- Overleg op internationaal niveau om de integratie van REACH binnen arbeidsomstandigheden te bevorderen;
- Deelname aan ENES (Exchange Network on Exposure Scenario's). Doelstelling van dit overleg is om tot een betere kwaliteit van chemische veiligheidsbeoordelingen en blootstellingsscenario's te komen.

Overig

Jaarlijks komen circa 60 klachten en meldingen binnen bij ILT en zo'n 50 bij NVWA van bedrijven, andere inspectiediensten, overheden en burgers over mogelijke overtreders van de REACH- en/of CLP-regelgeving. Deze worden geanalyseerd en indien relevant treedt de meest betrokken inspectiedienst op tegen de overtreder.

De douane levert informatie aan de inspectiediensten aan over import en export van bepaalde stoffen en mengsels. Tevens verricht de douane op verzoek van de ILT zo'n 200-400 controles op import van producten die mogelijk het gevaarlijke cadmium bevatten.

In overeenstemming met REACH- en CLP-verordening zorgt het Forum sinds 2007 voor de coördinatie van een netwerk van instanties van de lidstaten, die verantwoordelijk zijn voor de handhaving van deze verordeningen.

Het Forum heeft onder meer de volgende taken:

- Brede bekendheid geven aan goede werkwijzen, problemen op Gemeenschapsniveau vaststellen en oplossingen aandragen;
- Geharmoniseerde handhavingprojecten en gezamenlijke inspecties voorstellen en coördineren;
- Handhavingsstrategieën, goede praktijken, werkmethoden en hulpmiddelen voor gebruik door lokale inspecteurs ontwikkelen;
- Contact houden met de industrie, waarbij in het bijzonder rekening wordt gehouden met de specifieke behoeften van het midden- en kleinbedrijf, en met andere belanghebbenden, met inbegrip van relevante internationale organisaties;
- Voorstellen voor beperkingen bestuderen teneinde advies uit te brengen over de uitvoerbaarheid.

In 2014 neemt een vertegenwoordiger namens de inspecties deel aan de periodieke Forumvergaderingen (drie vergaderingen in 2014) en enkele werkgroepen ter begeleiding of voorbereiding van Forumtaken.

In 2014 wordt het Forumproject REF3 2e fase uitgevoerd. Hierbij worden in nagenoeg alle EU-lidstaten in samenwerking met de douane controles uitgevoerd op naleving van de registratieplicht van importeurs en zogenaamde 'Alleen Vertegenwoordigers' (voor producenten buiten de EU). Nederland controleert in dit kader circa 50 bedrijven (40 door ILT en 10 door NVWA).

In de onderstaande tabel worden de geplande controles van de inspectiediensten in 2014 samengevat.

Doelgroep	Regelgeving	Geplande controles in 2014	
		Aantal	Inspectiedienst
Importeurs >100 ton stoffen	Registratieplicht	40	ILT
Importeurs van mengsels	Registratieplicht	10	NVWA
Formuleerders impregneermiddelen	Informatieplicht	40	ILT
Formuleerders chemicaliën	Informatieplicht	15	NVWA
Formuleerders corrosieve/bijtende en toxische huishoudchemicaliën	Informatieplicht	60	NVWA
Formuleerders corrosieve/bijtende en toxische huishoudchemicaliën	Etikettering- en informatieplicht	15	NVWA
Distributeurs chemicaliën	Informatieplicht	40	ILT
Divers	Verbodsbepaling/gebruiksbeperkingen .zeer ernstige zorgstoffen (SVHC) .dichloormethaan als verfabijtmiddel .MDA (autorisatieplicht) .Bedrijfgericht toezicht bij importeurs .Cadmium	40 ±200 ³ 200- 400	ILT NVWA Douane
Divers	Meldingen over mogelijke overtredingen van regelgeving	60 50	ILT NVWA
Eindgebruikers	Inspecties bij bedrijven die impregneermiddelen en oplosmiddelen gebruiken. Controle op het gebruik van de informatie uit VIB's bij het veilig werken met gevaarlijke stoffen	200	Insp. SZW
Mijnbedrijven	Registratie- en informatieplicht; Controle op het gebruik van de informatie uit VIB's bij het veilig werken met gevaarlijke stoffen	30	SodM

³ Bij de circa 200 inspecties onder bedrijfsgerichttoezicht zullen afhankelijk van de rol en de verplichtingen van het bedrijf de gebruiksbeperkingen (REACH-restricties) en verplichtingen t.a.v. stoffen in voorwerpen worden gecontroleerd.